

Цивільний шлюб та поділ майна

Цивільний шлюб дає відчуття свободи: посварилися – роз’їхалися, і ніхто нікому нічого не винен. Дійсно, якщо пара прожила в такому шлюбі рік-два і нажила тільки загальний фікус, проблем не буде. Але якщо шлюб тривав довше, і пара придбала будинок, машину, землю, то просто так розійтися буде складніше. Пара захоче поділити майно, і, якщо вони не домовляться по-хорошому, ділити нажите доведеться через суд. Про це більш детально та структуровано розповість завідувач сектору «Броварське бюро правової допомоги» відділу безоплатної правової допомоги Броварського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги – Марина Губська.

В Україні 82% молодих людей від 18 до 29 років підтримують цивільний шлюб, а 45% дорослих схвалюють такий вибір молоді. Тобто, його з повним правом можна вважати нормою для українського суспільства. У законодавстві ця норма відображена в ст. 74 Сімейного кодексу України:

«Якщо жінка та чоловік проживають однією сім’єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними».

Це означає, що все нажите в цивільному шлюбі буде поділено на тих самих підставах, як і нажите в офіційному шлюбі. Про них говориться в ст. 60 Сімейного кодексу України:

- майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу);
- вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об’єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Іншими словами, якщо пара звернеться до суду, у неї є великий шанс на розділ майна, купленого в цивільному шлюбі, порівну.

Яке майно поділять?

Ділити можна тільки спільне майно, куплене в шлюбі. Щоб воно таким вважалось, повинні дотримуватися 2 умови:

- майно повинно бути куплено в період спільного життя пари;
- бути результатом їх праці, тобто важливо, щоб чоловік і жінка разом жили і вели домашнє господарство.

Якщо одна з цих умов не виконується або не доводиться, то власність вважається роздільною або спільною частково. Таке майно буде поділено або частками, або дістанеться тільки його власнику.

Яке майно не поділять?

- особисті речі (наприклад, одяг, годинник);
- речі, подаровані чоловіку чи жінці, або успадковані;
- майно, набуте до цивільного шлюбу.

Яких труднощів очікувати?

Коли люди живуть в офіційному шлюбі, у них є свідоцтво про шлюб, і їм легко довести сам факт спільного проживання. Коли люди живуть в цивільному шлюбі, довести, що вони дійсно жили разом, не так просто. Для цього їм знадобиться зробити дві речі:

- додати в позовну заяву про розподіл майна рядок про те, що потрібно довести факт спільного проживання;
- прикласти до позову докази: спільні фото, квитки із загальних поїздок, кредитні документи, де один бере кредит, а другий виступає поручителем, фото з дитиною і інші – ваша фантазія у цьому плані вам на руку, аби дієво.

З розділом майна в цивільному шлюбі пов'язаний ще один ризик: поки буде йти суд, власник майна, тобто той, на кого воно записано, може встигнути його продати або подарувати. І поки справа дійде до розділу, ділити буде вже нічого.

У зв'язку з цим на початку процесу на майно зазвичай накладають арешт, і починати цю процедуру потрібно якомога швидше.